

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 27.

A belényesi választás.

Még ha nem is az utolsó 24 órában lépett volna fel Belényesen a függetlenségi párt érdemes jelöltje, akkor is előre látható lett volna, hogy ott sikert nem érhet el az ellenzék; csak a zászló becsületéért vették ott fel a küzdelmet.

Belényes addig, míg a románok a passzivitásból ki nem lépnek, mindig biztos kerülete lesz a mindenkori kormánypártnak. A választókerület túlnyomó nagy többségét románok képezik; a magyarság pedig Tárkány, Fenes, Ujlak és Remete községektől eltekintve, csak hivatalnokokból áll. Ez a nép úgy van nevelve, hogy oda megy szavazni, ahová a szolgabírák és jegyzők vezetik vagy inkább viszik.

Régebben mégis voltak annyi tapintattal vagy figyelemmel a kerület iránt, hogy megkérdezték a vezető elemeket, kit óhajtanának felleptetni. Véghső Gellért, ki több cikluson át képviselte a kerületet, odavaló ember s egyaránt birta a magyarok és románok bizalmát, rendesen egyhangulag kapta meg a mandátumot. Mikor ő a legutóbbi választáskor kijelentette, hogy nem akar többé képviselő lenni, — nem kérdeztek többé senkit, egyszerűen oda küldték a Tiszák régi kerületéből kicseppent Beöthy Algernont s bár sem a magyarok, sem a románok nem ismerték, megválasztották egyhangulag, ellenjelölt nélkül.

Hogy ez ilyen pompásan sikerült, kedvet kapott hozzá Gajári Ödön, kinek van ugyan mandátuma Csongrádon, de a felől teljesen nyugodt, hogy azt többé meg nem kapja. Mert annyira »szeretik« őt választói, hogy — mint már előre kijelentették — annak az öröme, hogy megszabadulnak tőle, holnap hála ünnepélyt tartanak.

És ez a körülmény, hogy egy tényleges képviselő lépett fel Belényesen s alávetette magát új választásnak s költött ezeket, hogy félesztendeig belényesi képviselő lehessen, — ez adta meg a belényesi választásnak igazi karakterisztikumát. Mert ezt csak azért tette Gajári, hogy a jövő választásra is biztosítsa magának a kerületet Gajári pedig prononcirozott Tiszáista levén, ezt másképp nem tehette, mintha Biharmegyében lép fel, a hol a szabadelvű pártnak elnöke Tisza István gróf, a hol Bánffy idejében is szabad kezet kaptak a Tiszák a választások vezetésére s a hol szabad kezet kaptak ugyanerre — mint a belényesi választás mutatja — Széll Kálmántól is.

Ha már Gajárinak is Biharba kellett huzódnia, hogy mandátumot kaphasson: hol kapnak majd kerületet a gárda többi tagjai?

Vagy a jövőben már csak a bihari hat kormánypárti képviselő fogja képezni az egész gárdát? Avval ugyan bajosan lehet csatát nyerni.

Gajárinak nem sikerült olyan könnyen a dolog, mint a Beöthy Algernon példája után gondolta volna. Mert a kerületnek cinikus negligálása nagyon felzavarta a

kedélyeket s még olyanok is, a kik nem függetlenségi érzelmű emberek, az ellenzék zászlai alá sereglettek. Nem akarták szótlanul tűrni, hogy őket akaratnélküli báboknak tekintik.

Ez magyarázza meg a választás szenvedélyes voltát, valamint az ellenzéki szavazók nagy számát.

A választás lefolyása.

— Saját tudósítónktól. —

Belényes, nov. 27.

A város utcáin a mozgalom már a hajnali órákban megindult. A falusi atyafiak jókor beállítottak. Sokan panaszkodtak, persze még ivás előtt, hogy csak a kényszernek engedve jöttek be a rossz időben. Mert náluk a szavazás nem jog, hanem kötelesség. Reggel 8 órakor vette kezdetét ez az alkotmányos ténykedés. A választási kiküldöttek eskütétele után következett mindkét párt részéről az ajánlás. A szabadelvűek Gajári Ödönt, az ellenzékiek Szokoló Tamást ajánlották, illetőleg jelölték. Választási elnök, a mint a központi választmány megállapította: Örley Kálmán, szavazatszedő küldöttségi elnöki: Buteán János, helyettesek: Györy Géza és Kaffka Gyula, jegyzők: Farkas Traján és Drágán Sándor, helyettesek: ifj. Erdélyi János és Papp József.

9 órakor vette kezdetét a szavazás. A sorrendet illetőleg a központi választmány az 1896. évi állapotot meg. A szavazás a városi vendéglőben van, a főutca két végén pedig egymással szemben állanak az ellenpártisták, keletre a liberálisok, nyugati végén az ellenzékiek. A katonaság és csendőrség a két csapat között elzárta a közlekedést.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Három esztendő.

Írta: Mányiné Prigl Olga.

Melegen sütött a nap, hogy szinte gőzölt tőle a puha nedves föld, de tulnan bajczi kis erdő, — mint egy rozsdaszínű felleget, — úgy tarkalott messziről. Végig, a vasuti töltés mentén haloványpiros késői pipacsok melengették, szarogatták harmatos szoknyáskáikat. A mezőkön, egyik bogáncstól a másikig ezüstszin ökörnál uszott, libegett a gyöngye szélben, mint megannyi seiyemhintácska, mesebeli tündérhinta. A mezőn tul, fekete barázdában méltóságosan lépegetett négy czimeres ökör — a bajczi uraságé. Kurta nyélre kötött, kongatós ostor csiklandozta olykor a hátukat csak amugy gyöngén, mert inkább figyelik azok a szép szót, mint az ütést. Megértik hogy merre kell fordulniok az öreg gazdának a szeme járásából is. És aztán olyan okosak, hogy le nem taposnak a már megforgatott barázdát, egyetlen rög se gurul odébb, a mint végighuzzák az ekét a keskeny dűlőn. A legszélén szántottak már, alig hajításnyira a bajczi kis állomástól.

A vonat kurtát, éleset füttyent, megáll, az öreget ugyan nem érdeklik e földi mulandóságok, — megfordítja a négyest s ballag ujjfent vissza. Két sor a világ ezen az oldalon, holnap már a másik határba forgatja fel a gyöpöt.

Ballag, lesüti a fejét, kurta cseréppipája oda van szurva a kalapja mellé. Hátulról csak megériint a vállát valaki:

— Adj Isten bátyám?

Az öreg megfordul:

— Szerbucz ecsém! — mondja és szalutál. Hadd lássa az a másik, hogy neki is van levele a császártól.

A kiszolgált katona összeüti a csizmáit, mintha még most is rajtuk volna a sarkantyú, — a mint megismétli:

— Adj Isten urambátyám!

— Hát megjöttél, — mondja az öreg.

— Meg.

— Vékonyka lettél, — tán nem adta ki a császár a kosztot . . .

— Megezi az embert a német levegő, — tudja azt már kigyulmed. Én is odakint szolgáltam . . .

— Hát igaz a — bölint rá az öreg.

Ő elől ballag, a legény utána. Vártatva megint megszólal az öreg.

— Járt-é sok eső arra? . . .

— Meglehető, — mondja a legény.

Hallgatnak.

— Kaptál levelet? — mondja.

— Úgy három hónapja . . .

— Hát a múlt héten?

A legény meghánnya-veti az elméjében:

— Nem, — aztán még biztosabban rámondja: nem!

Az öreg megbillenti a kalapját, hogy zavarában megvakarhassa a deres fejét:

— Hát akkor annak én vagyok az oka.

A legény mintha rosszat sejtett volna, mert csak megremegett kezében a kis fekete katonaláda.

— Hát meghalt az édes anyád szegény, — mondja az öreg. Az volt a levélbe megírva . . .

A fiu lekapta fejről a sapkáját. Mintha a jó Isten, a legfelsőbb parancsnok, a királyok királya, fejedelmek fejedelmének vezényszava csendült volna meg fájón a szive mélyén, mint gyászszal bevont harci riadók tompa nyögése. Az öreg is megállította a négyest. Körül, körül csendes volt minden, valahonnan messziről, a bajczi erdő mögül hallatszott egy kései vadlud kesergő, éles kiáltása.

Az öreg szólt megint:

— Nyilván az atrecz volt az oka.

A fiatal ember gépiesen mondta el: Deák Sándor . . .

— Hát igen, de azt gondoltam én, megtalálnak már ugy is. A szegény anyádtól nem tudtuk megkérdezni . . .

Körül-körül szelid, meleg fény csókolgatta a rögöket, a köd is felszállt, olyan volt a nap-sugár, mint egy szép öreg asszonynak a mosolygása.

A gazda bevégezte ezen az oldalon. Föltolta az ekevasat és indulni készült a másik végre, de előbb oda szólt a fiúnak, hogy látta,

A szavazás eredményéről nem beszél senki, nem is kíváncsi rá, hiszen Gajárinak meg van a többsége; a jegyzők és bírók, nem különben a helybeliekből kikerült rendezőség éber őrködése nem engedi, hogy egy is csak átmenjen az ellenpártba.

De azért megmutatta a kerület Széllnek, hogy mégis nem lehet a néppel paczkázni, de még paktálni sem mindenkiel, megmutatta az a 400 ember, a ki nem rendeletre, hanem meggyőződésből jött el és szavaz Gajári ellen. Az idő rövidsége miatt alig vehettek tudomást róla, hogy lehet másra is szavazni, mint *hivatalos kiküldöttre* — és ily hamar támadt ez a jelentékeny ellenzéki csapat. *Belényes polgári osztálya mind Szokoly mellett van.*

Annyi bizonyos, hogy a kerület ily rövid idő alatt mameluk köntöséből ki nem vetkezhettek, tehát ellenzéki itt meg nem választanak.

A korteskedéseknél óriási visszaélések vannak. A mikor a szavazás megkezdődött, egy községi irnok revolverrel állott a hidra, hol a falusiaknak kellett bejönni a városba s így kiáltott:

— Fel a veres tollat a kalap mellé, mert lövök!

A hős irnok ellen holnap megteszik a feljelentést.

Kossuth Ferenczet a visszaélésekről táviratilag tudatták, ki megígérte, hogy a visszaéléseket interpelláció tárgyává fogja tenni.

Belényes, nov. 27. (Saj. tud. táv.) A szavazást este 6 órakor zárták le. Leadatott összesen 1130 szavazat.

Ebből kapott:

Gajári	1399
Szokoly	269

s így Gajári Ödön 1668 szótöbbséggel a belényesi kerület országgyűlési képviselőjévé megválasztott.

Egy deputáció ma indult el a fővárosba, hogy Széll Kálmánnak feltárják, micsoda választás megy Belényesben.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Az immunitás.

A képviselőháztól ujabban megint több képviselő mentelmi jogának a felfüggesztését kérték. Így a szegedi kir. főügyészség kikérte becsületsértés és könnyű testisértés miatt *Hentaller* Lajost, a ki ellen *Gálfi* Sándor szentesi szerkesztő emelt panaszt. A budapesti kir. főügyészség pedig kérte *Okolicsányi* László mentelmi jogának felfüggesztését ama panasz alapján, melyet id. *Sembery* István emelt elene becsületsértés és rágalmozás címén. Végül kikérték *Zeyk* Gábort és *Rakovszky* Istvánt, a kik párviadal miatt vannak elítelve.

Krüger Párisban.

Krüger európai útja, ünnepeltetése és nyilatkozatai ugyancsak fejtörést okoznak a politikusoknak. Tulajdonképen még mindég nem tudja senki, hogy miért jött Krüger Európába s mit akar a hatalmaktól szerencsétlen hazája javára kieszközölni. Ő maga csak azt mondta, hogy intervenczióra akarja őket fölkérni, de hogy minő irányban, azt még nem mondta meg. Csakis azt tudjuk Krüger szándékairól, a mit *Frickie* Elofi, Krüger unokája mondott egy nappal Krügernek partraszállása előtt a »Daily Express« tudósítójának. Szerinte nagyapja azért jött, hogy a hatalmak egy méltányos békét eszközöljenek ki Angliától a két búr köztársaság javára, de mit értenek a búrok »méltányos béke« alatt, annak megmagyarázásával adós maradt. Csakis Wesselnek, a transzváli kormány volt tagjának a »Daily News« tudósítójával folytatott beszélgetéséből lehet kiolvasni a búrok óhajait és reményeit. Wessel utalt arra, hogy mindvégig a választott bíróság egy hívását ajánlotta Angliának s ma is ezt kéri első sorban, de hogy a búrok aztán ragaszkodnak-e teljes függetlenségükhöz, vagy pedig megelégszenek azzal az állapottal, melyben 1881—1884-ig éltek, épp a fölött szeretnének Angliával alkudozni. Mindezekhez azonban a baroknak reményük sem lehet. Anglia, mely óriási áldozatokat hozott, hogy ezt a háborút diadalal fejezhesse be, a drága prédát nem fogja önként kiengedni a kezéből, arra pedig, hogy a hatalmak interveniáljanak, gondolni sem lehet. Egyrészt el vannak most Kinában saját ügyeikkel foglalva s nem tehetik meg, hogy pusztárokonszenvből beláthatatlan következményű bonyodalmakat idézzenek föl, másrészt pedig a hatalmak közül mindegyik előre megkapta a bért Angliától a semlegességért s azt nem szegi most meg. Németország a Togo-szerződésben s Oroszország Közép-Ázsiában. A többi hata-

lom pedig sokkal gyöngébb, semhogy szavának valami sulya is volna. Anglia el van tőkélve a háborút tovább folytatni. Ez kitűnik abból is, hogy Roberts távozása után *Kitchener* lesz az angol csapatok fővezére, a ki az egész hadsereg legkegyetlenebb tisztjének hírében áll. Ő van hivatva a rombolás és pusztítás munkáját befejezni.

Páris, november 27. Krüger a francia fővárosban folyton nagy óvációkban részesül és a párisiak mindenütt elhalmozzák rokonszenvük jeleivel. Ma is több küldöttség akarta Krügeret fölkeresni, de az agg elnök nagyon ki van merülve, az eddigi sok deputáció igen kifárasztotta és ezért ma délelőtt senkit sem fogadott, hanem arra kéréte a küldötteket, hogy keressek föl máskor.

Radikálisok Nyugat-Magyarországon.

Régóta érkeznek már fenyegető hírek a Dunántúlról, mely hírek mind a radikális népbolondítók akciójáról szólnak.

Pedig úgy láttuk eddig, hogy a dunántuli nép a legjózanabb, leghiggadtabb, mert legvagyonosabb az egész magyar államban. Üres szavakkal ott nem igen lehet célt érni, de ha valaki a szívtükbe lopta magát egyszer, az aztán meg is marad a szeretetükben.

Annál inkább csodálkozunk ezen a gyors radikális térfoglaláson, mert maguk a radikálisok sincsenek még elveikkel tisztában. *Kasics* és *Hatala* a keresztény-szocializmus felé hajlanak, míg *Vázsonyi* Vilmos ur zsidó-liberális elvekkal kaczerkodik s emiatt nem rég szét is váltak.

Az érdekes ügyben a Dunántúli Hirlap a következőket írja:

Sopron, Moson, Pozsonyvármegyék községekben majdnem minden vasárnapon gyűléseket a radikálisok.

Kasics Péter, *Zsombor* Géza, *Zalkai* Alajos, *Vázsonyi* Vilmos dr. sorra járják a választó-kerületek közsékeit. Némét nyelven irt lapjaikban előre jól elkészítik a talajt. A megtántorodott nép megváltóit látja az utazó vigéczekben. Szájtátva hallgatja a szívet, lelket megmételvező beszédeket.

Sopronvármegyében különösen a kismartoni és nagymartoni járásokra vetették magu-

az csak még mindég vele van. Ott kerülgette a gyöpön a lilaszin kökörcsineket, valahogy el ne taposson egyet is közülök.

— Gyere velem, — mondta az öreg, csak-hogy szóljon valamit. A legény nehéz szívvel ballagott utánna. Ott ült a nehézség a lelkén, a vállain, valami úgy huzta le, le a barna földre, hogy szeretett volna ráborulni és sírni, zokogni, mint gyerek korában, ha megverték valamért.

Távol, közel apró fehér házak kuporogtak, eleven zöld gyepek verte ki az udvarok elejét. Kerítés nincs körülöttök, utas ember nem rabolni jár oda, csak megpihenni.

Ezekről a kicsi házakról, gyöpös udvarokról álmodott a szegény fiu a kemény katonapárnáján, s az öreg bubos tyukjára, a konyhajátobau szundikáló vén Bodrira gondolt, miközben egzecezőrtak. Hej! — tengernyi idő három esztendő! Üres már a ház, a pitvar, pókháló lepte be a szoba sarkait, elvadult a gyöpös udvar, a kis kert.

A kettő el is ért a másik dülőhöz anélkül, hogy egy hangot szóltak volna egymáshoz. Dél is lett addigra, s az öreg leült, szalonnázott. Megkínálta a fiut is. Nem eszem bátyám, — nem kell. Letült a ládájára, s úgy nézett maga elébe.

Nagy sokára megszólalt mégis:

— Benéztek kigyelmetekhez, ha ugyan otthon vannak. A gyerekekhez . . .

Szeretett volna még mást is mondani, de sehogy se ment rá a szája.

Az öreg keservesen legyintett a kezével:

— A Pista is meghalt, a Borcsa is, a Péter is, — oda vannak egy sorba temetve, ide látszik a fejfájuk . . .

A legény csak majd lefordult a ládáról.

— Az-e, — mondja az öreg és leszurta a bicskát a földre. Megmondta Boczán Sári, a cigányasszony. Hét varju hozta a betegséget. Fekete himlő, úgy nevezik, nagyon csunya betegség. Mindjártan tudtam, hogy a mi gyermekünk is elkapja, a hogyan egy reggel behozta az édesanyjuk a hét varju hét szál elhullajtott fekete tollát az udvarról. Rittig, akkor este mindahármat kiverte a csunya betegség. El is temették őket egy hétre, az anyádat is az vitte el.

A legény most már nem tudta tovább állani:

— Hát Erzsi?

Az öreg gazda feltekintett, épen a homlokát törülte meg:

— Ahun jön ni, az urával!

Egy kis sánta ember poroszkált az uton, az asszony után.

A legény felugrott, emésztő láng gyult ki szemeiben, a harag tüze s kezei ökölbe szorultak, mintha ki akart volna kezdeni az egész mindenséggel.

— Elmegyek a világ végére is, — elme-

gyek, áldja meg az Isten, bátyám, — annak a leánynak pedig mondja meg, hogy . . .

Elfaladt a szava, azt hitte ott kitör belőle a zokogás.

Ment szédelegve a keskeny dülőn.

— Sándor! — kiáltott valaki utána pihelve, — Sándor! — és hallotta, hogy futnak utána.

Nem fordult vissza. Hallotta az asszony szoknyája suhogását is, amint az az utmenti száraz füvekhez csapódott.

— Sándor! álljon meg csak egy szóra!

A legény megfordult:

— Nincs nekünk közünk egymáshoz többet . . . Szent Isten! mivé lettél Erzsi, az arczod, az a fehér . . .

— Kitalálta hát magától, — nem kell mentenem magamat!

El kezdett sírni az erős katona a gyenge asszony nyál.

A kurta őszi nap alkonyatra vált, körülkörtül a tanyákba füstölni kezdtek a kémények. Frissen égett szalma-szag ömlött ki a kis vályogházak nyitott tűzhelyéről, a sárkemen-czék száján.

Deák Sándor ment egy darabig, aztán lefeküdt az utszelen a nedves földre. Ott lecsukta a szemét a nagy bánata. De azért egy esztendő alatt, a paraszti munkában, a jó Isten szabad ege alatt úgy meggyógyul a lelke, hogy olyan sima lesz, mint mikor tiszta szép téli időben mindent belep a hó, a fehér hó.

kat. Sikertült is nekik minden községben nagyszámu hiveket szerezniök.

Mosonvármegyében a zurányi kerület választóit izgatják. — Igen sok községben a tekintélyesebb gazdák, sőt maguk a községi előjáróság tagjai írják alá a gyűlés engedélyezéseért benyújtott kérvényt.

A közelgő választások előtt különösen serénykednek. A városokban már is értek el eredményt. Budapesten Kasics és Vázsonyi nagyszótöbbséggel lettek városi képviselők. Sopronban Zsombor Géza már néhány év óta uralja a városi közgyűléseket. Legujabban Zalkai Alajos is bejutott Pozsony szab. kir. város törvényhatóságának tagjai közé.

A városokban elért eredmények csak arra serkentik a radikálisokat, hogy a kerületben is megpróbálkozzanak.

Zsombor és Kasics Sopronvármegyében fognak föllépni. Itt keresnek helyet Hatala Péternek is. Zalkai Lajos a m. óvári, vagy a zurányi járásban próbál szerencsét.

A hatóság tehetetlenül áll az utazó radikálisokkal szemben. Az évtizedes mulasztások kirívó hibáit nagy ügyességgel használják föl ezek az emberek. A nyomorgó nép készpénz gyanánt fogadja ígéreteiket. Ott ahol lehet, helyi egyesületet alakítanak. Járattják lapjaikat, melyeknek minden hasábjá hemzseg a vallás, az államrend, a papság, hatóság és vagyonos osztály ellen irányuló izgatástól. Belenyulnak egyes személyek becsületébe, nem kimélik még a családi szentélyt sem.

Hogy mennyi párthívet szereztek maguknak azt csak az tudja, a ki azokban a községekben forog. — A magyar ajku lakosság becsületére legyen azonban mondván, nagyobb eredményt eddig csak a német községekben értek el.

Mindeme dolgokat csak azért mondtunk el, hogy a közelgő választások alkalmával a radikálisokkal szemben készen álljanak a pártok. — Addig oltogassuk a tüzet, míg a liberális kormányok bünei folytán összehalmozódott gyújtóanyag lángba nem borítja az egész országot.

UJDONSAGOK.

Pintér és Papp Béla.

A nagyváradi szintársulat kedvelt haritonistájának is akadt kellemetlensége a most kivégzett szatmári testvérgyilkossal.

Még az aradi szintársulat tagja volt Pintér, mikor meghívást kapott Szatmárra 12 vendégtájkra. Elfogadta örömmel a meghívást, de annál kevesebb örömmel vette az igazgató figyelmeztetését az első találkozásánál:

— Aztán el ne felejtse tisztelegni Papp Gézával!

— Ki az a Papp Géza?

— A szintügyi bizottság elnöke. Tudja, itt szokás tisztelegni az összes városi előkelőségeknél, de magától elég lesz, ha Papp Gézához elmegy.

Pintér, bár nem szívesen, de eleget tett a figyelmeztetésnek s ennek köszönhetette, hogy megismerkedett Papp Géza unokaöccsével, Papp Bélával. Persze, akkor még nem tudta, micsoda országos szomorú hírre fog vergődni az ő uj ismerőse.

Ugy írja le Pintér Papp Bélát, mint kiálhatatlanul gögös, feltűnni vágyó, hányaveti embert. Ha bejött a színházba, akár-

hányszor oly hangosan diskurált előadás közben, hogy a közönség megbotránkozott és erőiesen lepisszgte.

Egy ízben a színpadra ment fel s ott viselkedett olyan henczegően, hogy Pintér, mint rendező, kénytelen volt őt rendre utasítani.

— Én Papp Béla vagyok! — vágta oda gögösen.

— Hát tesz az valamit?

— Papp Géza szintügyi bizottsági elnök unokaöccse!

— Annál inkább tudhatna tisztességet.

— Nekem merre ezt mondani?

— Nem is másnak!

Pintér erőies fellépésére néhány ur kivezette Pappot, a ki még kint is dühöngött a »komédiások« ellen.

Legközelebb azonban megint a kulisszák közt legyeskedett olyan sikerrel, hogy egyik színésznőt lekésleltette a jelenetéről. Ekkor ifj. Sággy Zsigmond ügyelőnek jutott a szerep, hogy Pappot meglehetősen keményen rendre- és kiutasítsa.

Akkor azonban ő sem gondolta, hogy valaha ezt az esetet meg is fogják írni — egy rablógyilkosról.

TAJÉKOZTATO.

Nov. 28. A szintügyi bizottság ülése d. u. 3 órakor.

Nov. 29. Iskolaszék ülése d. u. 4 órakor.

Deczember 1. A járvány-bizottság ülése d. u. 4 órakor.

* **Lónyay grófék Budapesten.** *Lónyay* Elemér gróf és felesége, *Stefánia* királyi hercegnő a ma délelőtöt lakásukon töltötték. A grófi pár ismét utra készül és egy heti tartózkodás után elhagyja a fővárost. tegnap reggel ugyanis akkép intézkedtek, hogy délután Kalksburgba utaznak.

* **Vörösmarty ünnepély a jogakadémián.** A jogászok erősen készülődnek, hogy Vörösmarty születésének századik évfordulóját méltóan ünnepeljék meg. Az ünnepély véglegesen megállapított műsorát legközelebb közöljük, most csak annak két pontjára hívjuk fel a közönség figyelmét, melyek az ünnepély fénypontjait fogják képezni. Egyik *Mihályházy* Margit urhölgy zongorajátéka lesz; Liszt Ferencz »Mefisztó (Lenau Faustja után)« cz. darabját fogja előadni. A kik hallották már tőle ezt a darabot, elváltak ragadtatva a klasszikus előadásban nyilvánuló tökéletes technikától és mély művészi érzéstől. A másik pont *Nagy* Dezső az országos hírvő czimbalom-művész ábrándja lesz az örökszép »Cserebogár . . .« kezdetű dal fölött; e pont érdekességét emeli, hogy az ábrándot is maga Nagy Dezső szerzette. Hozzáértők úgy a darabnak, mint a művészi előadásnak nagy sikert jósolnak.

* **Thury Zoltán Nagyváradon.** A nálunk is nagy sikert aratott »Katonák« című színműnek szerzőjét, *Thury* Zoltán fővárosi író *Somogyi* Károly szinigazgató meghívta a darab bemutató előadására. Minthogy azonban *Thury* az előadásra közbejött akadályok miatt el nem jöhetett, tegnap táviratilag tudatta *Somogyi*t, hogy a második előadásra, a mely holnap fog lenni, leutazik Budapestről. A hírneves író tiszteletére holnap, vagyis csütörtökön este az előadás után bankettet fognak rendezni.

* **Kinevezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a közműves-, kőfaragó- és ácsmeisteri képesítés megvizsgálására Nagyváradon szervezett bizottság elnökévé *Varró* Domokos kir. főmérnököt nevezte ki.

* **A Szent Vincze házak ünnepe.** Amint hétfői lapunkban jeleztük, fényesen folyt le a Szent Vincze házak tegnapi érem-ünnepe. Különösen bájos valami volt a hatalmas chorus, csupa üde ártatlan leánykákól össze válogatva. Énekük feledhetlen mély benyomást tett mindenkire. Az ünnepi nagymisé a sz. Vincze házban *Fetser* Antal kanonok, a nagy-teleki-utcai zárdában *Grócz* Béla kanonok tartotta. A szent beszédet a Vincze házban *Halász* Gyula spiritalis, a nagy-teleki-utcaiban *Pálffy* Béla hitoktató tartotta. A kápolnák díszítése remek volt, igazi virágos kertek az őszben. A kedves ünnepségen városunk intelligens nőközönségéből sokan vettek részt.

* **Esküvő.** Dr. *Pazonyi Elek* Imre budapesti ügyvéd a napokban vezette, oltárhoz Budapesten aráját *Konja* Ilonkát *Konja* Sándor tábornok bájos leányát. A menyasszony Nagyvárad előkelő köreiből is ismerős; atyja ugyanis mint ezredes, hosszabb ideig állomásozott városunkban.

* **Az Egyetemi Kör felfüggesztése.** Az *Egyetemi Kör* helyiségeiben tegnap délelőtt rendkívül élénk élet uralkodott. Azt a határozatot vitatta az ifjuság, a melyet *Bókay* Árpád dr. orvoskaridékán, mint a Rector Magnificusnak a körben legutóbb előfordult incidensek dolgában megbízott teljhatalmu helyettese, tegnap este a kör bizottsági ülésén kihirdetett és a mely szerint fegyelmi rendszabályként és további intézkedésig a körnek rendkívüli közgyűlések és bizottsági ülésekre vonatkozó összes intézkedéseit felfüggeszti és a kör elnökét apai *Mihályi* Pétert utasítja, hogy a tanács további rendelkezése a kör ügyeit a jelenlegi tisztikarral együtt rektori utasítás szerint és elnöki hatáskörben vezesse. Ezenkívül eltiltja a határozat a kör látogatásától mindazokat a tagokat, a kik a legutóbbi botránnyokban részt vettek. A tisztikar ma elhatározta, hogy ezzel a határozattal szemben, leköszön tisztségéről, a melyet a választmány bizalmából visel és addig olyat nem is vállal, a mig a bizottság rendes működési jogkörét vissza nem nyeri. Maga az elnök, apai *Mihályi* Péter eddigelé csak annyiból foglalt állást, hogy a határozatot tegnap tudomásul vette, ez azonban nem terjed ki egyszersmind az egész elnökségre is. Nézeteltérések merülnek majd fel a kitiltások dolgában is és így alig remélhető, hogy az ügy békésen intéződik el.

* **Csatorna a Duna és az adriai tenger között.** Egy *Wagenführer* nevű bécsi mérnök előmunkálati engedélyt nyert egy csatorna építésére, mely a Dunától Triesztig vezetne. A tervezett vizit a tenger színe fölött 270 méternyi magasságban a Dunának Bécs alatt fekvő egyik pontjától indulna ki, átszelné a Semmeringet 894 méternyi magasságban és a bécs-trieszti vasutvonal irányát követve Triesztig vezetne. Hossza 514 kilométer volna, az építési költségek pedig 500 millió koronára rugnának.

* **Helybenhagyta a feleségét.** *Pavlicsek* Mária, a pálinkás boltok állandó vendége egy napon a faképnél hagyta az urát s azóta mást boldogított kegyeivel. Tegnap ez a némben összetalálkozott a törvényes férjével s csakhamar erősen összekülönböztek. A férj végre is megunt a szóharcot s úgy összeverte a feleségét, hogy a kórházban kellett részére helyet csinálni. A gyöngéd férjet pedig a rendőrség vette gondozás alá.

* **Elzűlött segédjegyző.** *Agoston* Béla margittai illetőségű ember már hosszabbideig alkalmazásban volt a rekettys-falui jegyző irodájában. Kezdetben becsületes ember, pontos hivatalnok volt, később azonban itatra adta magát, mely szenvedélye mindig lejjebb sodorta a tisz-

tesség utjáról. A főnök irodájából 65 korona hivatalos pénzt elsikkasztott és elszökött. A hátszegi főszolgabíró országosan köröztette, azonban nem került kézre. Később hasonló bünt követett el Sátoralja-Ujhelyen is, s a törvényszék szintén kiadta a körözőlevelét.

A rekettysfalui jegyző később ismét irodájába fogadta s az elsikkasztott pénz egy részét le is dolgozta. Azonban megszokott csavargó élete újra elcsábította az irodai asztaltól s most mint csavargó, rongyosan, összetépvé, elhanyagolva dolgozott, a hol akadt valami munka, hogy a keservesen szerzett pénzen kielégítse szenvedélyét. Pár napja Nagyváradon időzik s *Pataky* rendőrfogalmazó ezt megneszelve *Dienes* István és *Bott* György nyomozó rendőrökkel kutatására indult. Késő este volt, mikor a *Moskovitz*-féle szállóban csípték el s bekísérték a rendőrségre.

Agoston Béla a rendőrségen minden tagadás nélkül beismerte bűnét s belenyugodva sorsába, várja az igazság megtorlását.

* Az egyéves önkéntes iskola marad. A debreczeni lapok után közöltük mi is, hogy a debreczeni városi tanács akciójának eredményeképp a hadügyminiszter a nagyváradai önkéntesi iskolát áthelyezte Debreczenbe. Ez a hír a város házán nagy konsternációt okozott s a tanács átiratot intézett a temesvári hadtestparancsnoksághoz, az önkéntes iskolának Nagyváradon leendő meghagyása iránt. Azonkívül deputációt szándékoztak küldeni Bécsbe a hadügyminiszterhez. Tegnap azonban megérkezett *Schwitzer* Lajos báró, altábornagy, temesvári hadtestparancsnok válasza, a mely azon örövendetes hirt tartalmazza, hogy az önkéntes iskola Nagyváradon marad. Szó sem volt arról, hogy az egyéves önkéntes iskolát Nagyváradról Debreczenbe helyezték, hanem önálló önkéntes iskolát szerveznek Debreczenben s így a debreczeni önkénteseket viszik át az új iskolába. Ezzel meg van nyugtatva ugyan a város közönsége, de nagyon megcsappan a nagyváradai önkéntes iskola tanulóinak létszáma.

* Egy pör vége. A zsdenyovai fogyasztási szövetkezet üzletvezetője, kit szeptemberben egy kocsis három lépésről két lövéssel lelőtt, október 17-én sebeiben meghalt. A gyilkost a bíróság felmentette. Az eset akkor nagy port vert föl, mert mint hírlett, a szövetkezetek ellenségeinek műve volt. A bíróság azonban véletlennek minősítette az esetet s ennek alapján fölméltó ítéletet mondott ki.

* Lauka Gusztáv beteg. Nagybecskerekki otthonában néhány nap óta betegen fekszik Lauka Gusztáv, az érdemes veterán író. A minap meghült s most ágyban kell maradnia. Gyöngélgéde miatt nem is mehet el, a mint tervezte, december 1-én Torontálmegye küldöttségével a székesfejérvári Vörösmarty-ünnepre.

* A krizanthemum kiállítás eredménye. A »Biharmegyei és nagyváradai Nőegylet« által a f. hó 17 és következő napjain rendezett krizanthemum kiállítás alkalmával befolyt belépti jegyek árán 68 kor. 30 fill.; felülfizetésekből pedig 35 kor. 90 fill., összesen 104 kor. 20 fill. A kiadások 16 kor. 40 fillért tettek s így a kiállítás 87 kor. 78 fill. jövedelemezett a nőegylet által felállítani szándékolt menház javára. Felülfizettek: *Schwarz* Abrahámné 1 kor. 40 f., *Perczel* 10 f., *Glatz* Antal 20 f., *Rozon* Géza 70 f., *Olasz* Péter 40 f., dr. *Vueskics* Gyula 1 kor., *Sipos* Irma 10 f., *Mártonffy* Gyuláné 1 kor. 10 f., dr. *Némethy* Gyula 70 f., *Des Escherolles* K. Károly 70 f., *Dús* Lászlóné 1 kor., *Hering* Sándorné 1 kor. 10 f., *Veiszlovits* Lajosné 1 kor. 10 f., *Rác* Andrásné 40 f., *Janky* Józsefné 70 f., *Noszlopy* Gyuláné 1 kor., *N. N.* 40 f., *Papp* Korjolan 2 kor., *Moskovits* Miksáné 70 f., *Novotny* Alfonz 70 f., dr. *Rác* 2 kor.,

Bethlenfalvy főhadnagy 70 f., *Des Escherolles* K. Laura 1 kor. 40 f., *Sal* Ferenczné 2 kor. 80 f., *Péchy* Antalné 40 f., *Veigl* Róbertné 1 kor., *Deutsch* K. I.-né 1 kor. 70 f. *N. N.* 40 f., *Batig* Ferenczné 50 f., *Léderer* Dávidné 10 f., dr. *Berkovits* 70 f., *N. N.* 10 f., *Óvári* 10 f., ifj. *Kohn* Sámuelné 1 kor. 10 f., *Nyiry* Györgyné 10 f., *Olasz* Irén 1 kor. 40 f., *Ember* Gézáné 1 kor. 70 f., *Molnár* Lajos 70 f., *Vagner* 30 f., *Borostyániné* 10 f., *N. N.* 10 f., *Huzella* 70 f., *B. Jeszenszky* 10 f., *B. Luzsénszky* testvérek 80 f., *Ferdényi* Olivérné 1 kor. 10 f., dr. *Bulyovszky* 30 f. Összesen 35 kor. 90 fill. — A midőn e felülfizetéseket az egylet nyilvánosan nyugtatványozza, a t. felülfizetők irányában egyszersmind hálás köszönetének ad kifejezést.

* Kidobott pénz. A város most ismét hozzá kezdetett az egyes utcák takarításához. A feneketlen sarat összekaparják s aztán követik a régi szokást; ott hagyják a sárgarmadákát, a mig az eső szétmossa és a szekerek szétrnyomják. De hát ezzel két cél mégis el lesz érve. A sár továbbra is elárasztja az utcát, a város pénztára pedig megkönnyebbül. Az utcák takarításának pedig talán helyesebb módja volna az, ha az összekapart sarat elhordatnák.

* Mikor a bíró mulat. Solymos község lakosait nagy szegény és nagy szerencsétlenség érte, Vasárnap két fiatal legénynek a csendőrszurony járta át a mellét, a község bíráját pedig megvasalva vitték a község házára. Vasárnap délután együtt mulatott a község fiatal-sága a nagy korcsmában. Este felé középük keveredett a község bírája, *Rigán* Ferencz is, a ki már ekkor meglehetősen ittas volt. A jókedvű bíró, — a kinek *Katalin* nevű felesége éppen aznap tartotta a nevenapját, — jó kedvében telerakatta az asztalt borral s itatta a fiatalságot. Ivás közben a legényeknek eszébe jutott, hogy jó volna *Katalin*-bált rendezni. A bírónak tetszett az eszme s nyomban kijelentette, hogy meg kell tartani a bált. A fiatalságnak nem kellett biztatás s megkezdtek a táncot. A cigány huzta, mert a bíró új tizes bankóval fizetett. Éjjeltájban véletlenül odavetődött a csendőr-őrjárat is s mivel azt látták, hogy ott bált tartanak, a bírótól a bál-engedélyt kérték. A bíró eleinte borral akarta a csendőröket elhallgattatni, de mivel azok nem fogadták el a kínált bort, a bíró haragra lobbant és kijelentette, hogy ő engedélyezte a bált, a kinek nem tetszik, tegyen róla. A csendőrök erre felszólitották a legényeket, hogy hagyják abba a mulatságot és oszoljanak szét. A bíró erre éktelen káromkodásba tört ki s odakiabált a legényeknek, hogy senki se mozduljon, hanem dobják ki a kakastollasokat. Akülönben is ittas legények erre megrohanták a csendőröket, miközben valaki a lámpát is eloltotta. A csendőrök az ajtó felé hátráltak és támadóik ellen szuronyaikkal védekeztek. Nagy küzdelem után sikerült az ajtón kijutniok, miközben több ütést kaptak s védekezésük közben *Lebó* Mihály és *Kosilka* András odavaló legények mellén áthatolt a csendőrszurony, minek következtében a két sérült pár órai kínlás után meghalt. A szerencsétlenség után a legények szétfutottak, a bírót pedig megvasalva bekísérték a község házára.

* Oda vannak az izzó testek. Tegnap számunkban ilyen cím alatt megjelent hírünkben sajnálatos névcsere csuszott be. Valójában úgy áll a dolog, hogy *Friedmann* Áron helybeli kereskedő, az Auer-társaság képviselője átadott 200 darab Auer-éget *Schönfeld* Emil ügynökének ezeltől négy hónappal. *Schönfeld* tudott az égőkön, de a beszédett pénzzel megszökött. Ezért körözik most *Schönfeld* Emilt.

* A czár betegsége. A czár állapotának lényeges javulása főleg a czárné önfeláldozó ápolásának tulajdonítandó, ki komornájával éjjel-nappal a czár ágya mellett őrködött, dacára annak, hogy az orvosok a czárnának érdekében állapota miatt személyének legnagyobb kímélését ajánlották. A czár, ha csak erős láza nem volt, folyton érdeklődött az államügyek

iránt és a Livádiában időző minisztereket néha éjjel is a czár elé hívták jelentéstételre. A fontos aktákat a czárné olvassa föl és férje dik-tálása után jegyzeteket tesz az ügyiratok szélére. A külföldi uralkodók naponkinti kérdésködéseire maga a czárné válaszol.

* Méregkeverő feleség. Fegyverneken történt a következő eset: *Ráduly* Mihály fegyverneki lakos felesége sehog sem volt megalégedve hitese urával, a kinek az volt a bűne, hogy nagyon is szemmel tartotta feleségét. A menyecske minden áron szabadulni kívánt az urától, de a vagyont, a mi az uré volt s a mi neki jólétet biztosított, azt sajnálta elhagyni. Hogy célját elérje, tanácsért *Hudák* Kata javasasszonyhoz fordult. *Hudák* Kata jó pénzért vállalkozott arra, hogy a menyecskét megszabadítja az urától. Azt tanácsolta *Ráduly* nénának, hogy főzzön sárgarépát az urának s azt a czukrot, a mit ő ad, keverje bele az ételbe. *Hudák* Kata aztán átadta a czukrot is, a mi nem volt más, mint arzénikum. *Ráduly* né el-készítette a sárgarépát, belekeverte a czukrot is és úgy találta föl az urának, a ki azt jóízűen el is fogyasztotta. *Ráduly* nemsokára iszonyu görcsöket kapott s nagy kínok közt meghalt. A községi orvos gyanusnak tartván a haláles tet, jelentést tett a főszolgabírónak, a ki a járásorvost kiküldte a boncoláshoz. A boncolást azonban nem kellett szakítani, mert a mérgezés tünetei mutatkoztak s erről az ügyészséget értesítették. E hó 24-én tartották meg a törvényszéki boncolást, mely alkalommal a vallatóra fogott menyecske töredelmesen elmondta, hogy *Hudák* Kata adott neki czukrot, hogy azt keverje az ételbe. E vallo-más után letartóztatták *Hudák* Katát is, a kinek nagymennyiségű arzénikumot találtak. A méregkeverő menyecskét és bűntársát, *Hudák* Katát vasárnap bekísérték a törvényszéki fogházba.

IRODALOM.

Magyar gazdák szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóiratának novemberi száma a következő tartalommal jelent meg: Idealismus a politikában. — Congressus a földbirtok érdekében. — Ruskin mint socialpolitikus (*Geöcze* Sarolta) — Milyen legyen a telepítési törvény? (*Buday* Barna). — A husértékesítés szervezése. — A guise-i Familistére (*Kolosváry* Korányi Ilona). — A föld hitele Ausztriában (*Ajax*). — Vallásos forrongás Angliában (*M. A. Z.*) — A gép szerepe a társadalomban (*Francziából*). — Fiume 1898-ban (*H. S.*) — Különfélék: A tőke imperialismusa. — Vagyon és szabadság. — A kartellek. — Krónika. A folyóirat szerkesztője *Bernát* István; megrendelhető Budapesten, *Baross*-u. 10. sz. Előfizetési ára egy évre 12 korona. — Egyes szám 1 korona 20 fillér.

Nagy Lajos viszonya az aquiléljai pátriárkákhöz. Történeti tanulmány. *Irta* *Pór* Antal. Budapest, 1900. 8-rét, 45 lap. *Pór* Antal e nagybecsű történeti tanulmányát a *Szent István-Társulat* Tudományos és Irodalmi Osztályának egyik ezévi fölolvasó-ülésén mutatta be először s ugyancsak a Tudományos és Irodalmi Osztály fölolvasásai között (39. sz.) látott most napvilágot. Bevezetéképpen röviden vázolja a tudós szerző az aquiléljai pátriárkátus történetét egész az Anjouk koráig. A pátriárkátus szorosabb viszonyba hazánkkal 1218. után lépett, amikor is III. Honorius pápa a pátriárkai székre *Gertrud* királyné özcsését, *Berthold*ot helyezte át a kalocsai érseki székről. A pátriárkátus azután V. Istvánnal is szövetségben áll az *Ottokár* cseh király ellen indított hadjárat alkalmából, de tartósabb a viszony az Anjoukkal. A szövetség a kettő között első sorban Velencez túlkapásai ellen irányul; Velencezét visszaszorítani terjeszkedési kíséreteitől, erre szövetkeztek az Anjouk és az aquiléljai pátriárka, de e szövetségnek *Károly* alatt csak nyomait találjuk, aktuális az csak *Lajos* király alatt lesz, a midőn a horvátok leverése után Velencez ellen lép fel. A baráti viszony, melybe *Lajos* ekkor a pátriárkával lépett, főleg a ma-

gyar király szicíliai hadjáratánál tünt ki, a mikor seregei Bertrand pátriárka területén is átvonultak. Bertrand utódja lett IV. Károly természetes testvére, Miklós, ki alatt a jó viszony továbbra is fennmaradt. Ez kitűnt a Velence ellen indított hadjáratban is. Miklós 1358-ban halt el, utána Della Turre Lajos lett a pátriárka, ki Lajos király segélyét csakhamar igénybe vette az osztrák Rudolf herceg ellenében, ki birtokai kikerekítése czéljából a pátriárkátus területére vetette szemeit. Lajos királynak volt köszönhető, hogy a pátriárkátus törzsbirtokai a szekularizációtól megmentettek. A kik ismerik Pór Antal Nagy Lajos magyar királyról írott eddigi klasszikus munkáit, bizonyára e legújabb, rendkívül sok új adatot tartalmazó s élvezetes stílusban folyó munkáját is örömmel és érdeklődéssel fogadják. Ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. sz.

Költő-királyunk, Vörösmarty Mihály élettörténete. A magyar népek elbeszéli Bodnár Gáspár. Ily című, szép kiállítású és érdekes tartalmu könyvet vettünk, melyben Bodnár Gáspár ismert írónk valójában a nép nyelvén ismerteti a költők királyának élettörténetét. Senki sem bánja meg, ha e könyvet megrendeli, mert oly ügyesen, világosan, szépen folyó magyaros stílussal van e könyvben összeállítva Vörösmarty élete, hogy a nép minden sorát megérti, a művelt ember pedig gyönyörködik benne. A népek, sőt ifjúságunknak is a nagy költő születésének száz éves ünnepe, vagy a közelgő karácsonyi napok alkalmából szebb, hasznosabb könyvet alig adhatunk. Ilyen népies modorban Vörösmarty élettörténete eddig valóban nem forgott közkezen. Megérdemli e derék könyv, (melynek ára valóban olcsó: 70 fillér (35 kr.), hogy a legszélesebb körben terjedjen el. Megrendeléseket Bodnár Gáspár tanár czimére Szatmárra kell intézni.

Igazságszolgáltatás.

A szili-pusztai rablógyilkosság.

(Esküdtszéki főtárgyalás.)

Nagyvárad, nov. 27.

Második napja, hogy az esküdtszéki bíróság tárgyalja a szili-pusztai rablógyilkosságot. A tanúk már mind ki vannak hallgatva, a bizonyítás befejezést nyert. Holnap az esküdteknek felteendő kérdéseket szövegezik meg, az után a vád és védelem előterjesztésére kerül a sor. Lehetséges, hogy még az ítéletet is meghozzák holnap, de valószínű, hogy ez már esztűrtők reggelre marad.

A tárgyalás lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

A tárgyalást délelőtt 9 órakor nyitotta meg *Milye* Gyula elnök. Mielőtt a tanúk kihallgatását folytatták volna, dr. *Nagy* Géza kir. ügyész egy levelet adott be, melyet az örök Balogh Bélától vettek el, ki ezt Balogh Pál tanuhoz akarta juttatni. A kir. ügyész tartalmánál fogva kéri a levelet a ténybizonyítékokhoz soroztatni, mit a bíróság el is rendelt.

Ezután folytatták a tanúk kihallgatását.

Fésüs Ferenczné, a vádlott anyósa él törvényadta jogával s nem kíván vallomást tenni.

Balogh Báláné szül. *Fésüs* Zsófiát, vádlott feleségét vezették azután be.

— Kíván-e vallomást tenni? — kérdi az elnök.

— Kérem a tekintetes törvényszéket nem akarok tanuvallomást tenni.

Hajdu Istvánné szül. Széplaki Erzsébet:

— Van-e kárkövetelése, kérdi az elnök.

— Nincs.

— Járatos volt-e a testvérehez?

— Ritkán, mert cseléd voltam Dobozon.

— Tudja-e, hogy volt pénze Kelemenének?

— Azt tudom, hogy volt aprómarhája, a mit értékesíthetett.

— Hát azt nem tudja, hol tartotta a pénzt Kelemenének?

— Kendőben, a bibliában, meg bugyellárisban.

— Milyen volt a bugyelláris?

— Sárgás színű.

— Megismerné?

— Meg, mert sokszor volt a kezemben.

— Ez az? kérdi az elnök felmutatva az erszényt.

— Ez, megismerem a gombjáról.

Kurovszky bíró: Nézze meg jól az-e csakugyan?

— Hitet merek rá tenni.

Dr. *Wavrek* védő: Mikor látta Kelemenének?

— 1899-ben.

Ezután elnök felszólítja vádlottat, hogy van-e észrevétele a tanuvallomásra vonatkozólag?

— A tárcza, a mit most felmutattak, az egyém volt.

Kiss D. Istvánné 42 éves dobozi lakos:

— Testvére volt az elhalt?

— Igenis.

— Járatos volt-e hozzá?

— Igenis.

— Nem tudja, volt-e pénze?

— Volt.

— Mikor volt nála utoljára?

— Husvét vasárnapján.

— Látott-e nála bugyellárist?

— Láttam.

— Mit mondott, honnan kapta?

— Férje hozta Boszniából.

Dr. *Wavrek* védő: Milyen gomb volt a bugyellárison?

— Sárga gomb.

— Ez az? — kérdi az elnök felmutatva az erszényt.

— Mintha nem ez lett volna.

— Mikor először kihallgatták, nem mutatták magának az erszényt?

— Nem mutatták.

— Volt-e bibliája Kelemenének?

— Volt.

— Megismeri? Nézze meg.

— Igen. A leány neve van benne.

Oláh Mihály 50 éves sarkadi korcsmáros.

— Balogh Bélát ismeri?

— Igen, két év óta.

— Milyen ember volt?

— Dolgos, munkás.

— Tudja-e, hogy a csendőrök kutattak vádlottnál?

— Igen tudom, ott voltam.

— Keresték-e a pénzt, a mit Balogh elrabolt?

— Meg is találták egy tepsi alatt, 1 tizes, 1 forintos, 1 korona, meg egy gombos bugyelláris volt ott.

— Beismerte Balogh, hogy rabolta ezt a pénzt?

— Igen, és hogy a többi pénzt, a mi hiányzott, a takarékbába vitte. (5 frtot).

— Beismerte-e Balogh, hogy a bugyellárist is onnan hozta a tanyáról?

— Azt nem tudom.

Török József, kötegyáni jegyző:

— Ismeri-e Balogh Bélát?

— Igen. Előadja, hogy ott volt a község-házánál, mikor Baloghot elővezették.

E: A csendőrök mit kérdeztek Baloghtól?

T: Az őrmester megmutatta Baloghot s dicséretleg mondta, hogy nem tagadja a tettét. Balogh részletesen vallomást tett, a miből emlékeimben a következő maradt meg:

A sarkadi takarékpénztárnál kellett törlesztenem a váltómra, mondta a vádlott. Pénzem nem volt, hát keritenem kellett. Hallottam egyik ismerősömtől, hogy Kelemené, ki a Szili-tanyákon lakik, pénzes asszony. Az országuton egy embertől megtudtam, hogy hol lakik s felkerestem 18-án este. Éppen vacsorát főzött Kelemené leányával, a miből engem is megkínáltak. Éjjel mikor elaludtak, végrehajtottam a gyilkosságot s a lábában talált bibliából kivettem a 15 frtot a mi benne volt. — Ennyire emlékezem vissza vádlott vallomásából.

— Kényszerítették vádlottat e vallomásra?

— Egyáltalán nem.

— Vádlott, van erre vonatkozólag valami megjegyzése? kérdi az elnök Baloghtól:

— Igenis van. Így mondtam el ugyan a dolgot, de a csendőröktől nagyon féitem, azért tettem ezt.

Parlag Sándor, kötegyáni bíró a következő tanu.

— Van-e tudomása arról, hogy Baloghot kihallgatták?

— Van. Az időre, a mikor ez történt, nem emlékezem, csak azt tudom, hogy beismerte Balogh a tettet.

A csendőrök.

Budor István csendőrőrmester, a szalontai őrs vezetője előadja, hogy Balogh letartóztatása után az első kihallgatásnál, mely Kötegyánban volt, beismerte tettét, s apró részletességig elmondta, hogy hajtotta azt végre. Nem kinzták sem nem kényszerítették vádlottat a vallomásra.

— Van-e valami észrevétele a vallomásra, kérdi az elnök vádlottat?

— Az az észrevételem van, hogy mikor a két lovascsendőr kísért engem Kötegyánba, s utközben az őrmester a másik csendőrnek azt mondta, hogy ennek az embernek vallani kell, mert ez a gyilkos.

— Igaz ez, kérdi elnök az őrmestert?

— Nem igaz, mert egy szót sem szólottam.

Védő: Kap őrmester ur valami díjat az esetre, ha tényleg Balogh a bűnös?

— A törvényes díjat.

A másik csendőr *Molnár* Lajos szintugy vall, mint az őrmester. Mindkettőt meghíttették vallomásukra.

Délután.

Elnök délután pont 3 órakor megnyitja a tárgyalást.

Dr. *Wavrek* védő felszólal és indítványozza, miszerint *Szluha* József csendőrhadnagy Nagyszalontáról sürgönyileg megidéztesse és mint tanu kihallgattassék indítványozza továbbá hogy azon levélnek hiteles másolata, melyet a kir. ügyész a délelőtti tárgyalás alkalmával, mint bűnjelt terjesztett a kir. törvényszék és esküdtek elé, neki kiadassék és hogy a bűnvádi perrendtartás 305. szakasza értelmében a vádlottal négy szemközti tárgyalhasson.

Ügyész első indítványt ellenzi, mert az bizalmatlanság volna egy bírói közeggel szemben. A másik indítványt azonban nem ellenzi és annak elintézését a kir. Törvényszék belátására bizza. A törvényszék határozathozatal végett visszavonul. Rövid tanácskozás után elnök jelenti, hogy a védőügyvéd által előterjesztett indítvány első része, a csendőrhadnagy megidéztetése mellőztetik.

A másik indítványra vonatkozólag megengedi a törvényszék, hogy védő vádlottal értekezhessek és egyuttal a levél hiteles másolatát a védőnek át is adják.

A levél másolata a következő:

Kedves Pál Bátyám! Ezt az egy fontos dolgot magára bízom, hogy biztosan kiszabadulhassak és igen szépen felkérem, hogy ne vonja meg tőlem azt az egy nagy jó tettet meg fogom *hálálni minden* (nem olvasható) beszéljen a feleségemmel, hogy szabaduljak meg; a csendőröknek pedig a (olvashatatlan szó) mondotta itt Váradon mondja azt, hogy félelmében mondta, és ha kérdik tőle honnét tudta mondan, mondja azt hogy látta, hogy én a csendőrnek oda adtam, a tiszta inget, ami véres soha nem volt és a saját pénzünk, ami a kocza meg a fiai árából volt, a többi feléltük — és ha muszáj csakarra esküdjön meg, hogy Gyuláról este 10 órakor eskügyön meg részegen az ingem véres nem volt, mi pénzünk adtam oda, ne tugyon egyebet semmit.

Miután védő vádlottal rövid ideig értekez, a tárgyalást folytatják.

A következő tanu dr. *Bleier* Sándor 33 éves, izr. nagyszalontai orvost hallgatják ki. Felolvassák előtte a bonczolási jegyzőkönyvet.

A felolvasás után tanu, mint szakértő előadja, hogy véleménye szerint a halál nyomban bekövetkezett és az ítések maguk is előidézhettek. Ugyanazt vallja, mint dr. Sarkadi.

Ügyész kéri a vádlottnak a vizsgálóbíró előtt tett terjedelmes vallomását, a katonai conduitlistát, az anyakönyvi kivonatot, halálos felvételt és a levelet felolvastatni.

Védő hozzájárul az ügyész indítványához, csak a conduit-lista és beismerő vallomás felolvasását ellenzi.

A törvényszék ismét visszavonul határozni.

Hosszas tanácskozás után a törvényszék az okmányok felolvasását elrendeli.

Hermann aljegyző felolvassa a beismerő vallomást, melyet vádlott Nagyszalontán tett.

Ezután az elnök jelenti, hogy a tanuk kihallgatása befejeztetett.

Dr. Wavrek Kálmán ezután az előrehaladott időre való tekintettel arra kéri a bíróságot, hogy védőbeszédjét holnap terjeszthesse elő.

A bíróság védő ezen kérelmét teljesíti és ezzel a tárgyalás folytatását holnap reggel 9 órára halasztja.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Sabin nők elrablása.

Csütörtök: »Katonák.«

Péntek: »Gyurkovics leányok.«

Szombat: »Vörösmarty ébredése,« Csongor és Tünde.

Vasárnap:) d. u. »Görög rabszolga.«
) este: »Mária bátyja«

Czigánybáró.

Strauss bájos operettje más előadást érdemelt volna. Hiszen a különben fűlbemászó, behizelgő keringők már nem gyakorolnak akkora hatást, mert ismerjük őket.

Hatást művészi előadással lehet elérni, mely az ismeretes zenét az előadás által mintegy megújítja; csak hogy éppen ezt nem találtuk.

Nagy baj első sorban, ha valaki nem tud énekelni s mégis énekel. Ez volt az eset *Bérczivel* (Carnero), a ki igen jó komikus, de a hangok birodalmában nincs otthon. *Gáthy* (Ottokár) is félénken énekel még, de idővel operettben használható tag lesz.

Egészen otthon volt szerepében *Perényi* (Barinkay). Ugy látszik, a multkori balsikert ki akarta javítani a közönség előtt s ez sikerült is. Ő szintén inkább operettbe való, épp úgy mint *Lányi* Edit (Arzéna). Lányi a lágyabb, simább énekrészeket nem igen bírta el; annál jobb volt az izé-kuplé, melyet igazi pajkos kedvvel tudott elénekelni. Meg is tapsolták érte. Szép hangjával ismét kitűnt *Székely* Anna (Czipra).

Ballánénak (Szaffi) nem volt szokott sikere. Mindenekelőtt az első felvonásbeli jellemét sem választotta meg előnyösen. Az énekekben nagyon sok gondot fordított ama bizonyos ellenállhatlan magas x-ek minél hangosabb kivágására; pedig sok a jóból is megárt. Lágyabb, finomabb ének kell a Czigánybáróba; a hol ezt eltalálta, ott tetszett is.

Pintér jól énekel, tüzzel játszott, míg *Füredi* (Zsupán) vaskos komikummal és még vaskosabb termettel tartotta derűtségben a közönséget. A többi szereplő közül megemlítjük *Erdei Bertát*, *Madas Pistát* és *Somogyi Béluskát*, a ki. mióta délutáni színészből esti színészsé avanszált, ezentúl egész komolyan *Somogyi Béla* névvel szerepel a színlapon. Még pedig joggal.

Ellenben jogtalanul szerepel szerzőnek *Jókai Mór*: Schnitzer nevű németé a szöveg, ne rójjuk fel Jókai bűnét, ami nem az övé.

K. A.

A sabin nők elrablása. A minapi rendkívül kedves fogadtatás, melyben a Sabin-nők elrablásának reprizét részesítették, arra bírta az igazgatóságot, hogy a pompás, kacagató bohózatot ma megismételje. A szereposztás a régi: Rettegit ma is Nyárai Antal fogja ábrázolni, kinek a darab első előadásán oly osztatlan sikere volt. Kivüle Szohner Olga, Batizfalvi Gizella, Benkő, Peterdyné, Balla, Bognár, Dési és Füredi játszanak a darabban.

Negyven évig a színpadon. Mándoky Bélának jubileumot készül rendezni a debreczeni színtársulat annak emlékére, hogy 40 éve lesz színpadralépésének. Ismeri őt mindenki Debreczenben és Nagyváradon. E. Kovács Gyulának volt valamikor méltó versenytársa, midőn 1865-ben a debreczeni színház megnyitása alkalmával Kolozsvárról a nemzeti Színházról Debreczenbe szerződött. Az intendatura egész ideje alatt Mándoky oszlopos tagja volt a debreczeni színháznak s azután a debreczeni és nagyváradai színházak igazgatója lett s leszámítva, hogy egy évig Aradon, három évig Győrben volt igazgató, működésének csaknem egész idejét Debreczenben és Nagyváradon töltötte el, hol általános kedveltségnek örvendett ugy a színpadon, mint azonkívül. — A jubiléus *Sheridánt*, ezt a régen pihentetett, de kitűnő francia színművet választotta ünnepi darabjává, melyben oly sokszor hatást keltett. Az ünnepély decz. első felében lesz.

A Katonák, Thury Zoltán hatalmas drámája a közönség köréből érkezett felszólítások folytán holnap, csütörtökön másodszer kerül előadásra az elismert szereposztással. A kitűnő szerző, kit Somogyi igazgató meghívott a premierre, nagy sajnálkozással mentette ő távolmaradását, valószínű azonban, hogy a második előadásra Nagyváradra jön.

Vörösmarty emlékezete. A színpadon szakadatlanul folynak a gondos próbák Csongor és Tündéből valamint Erdélyi Zoltán alkalmi darabjából, mely tudvalevően szombaton Vörösmarty születésének századik évfordulóján kerül előadásra a Szigligeti-Színházban. A Vörösmarty ébredése című apotheosis, melyet Erdélyi Zoltán, a jeles poéta irt ez alkalomra, a mai poézisnek Vörösmarty előtt való meghódolásáról szól. Az ünnepi előadásban a társulat legjelesebb tagjai vesznek részt.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Irt: Lázár Gyula.

5.

— Sajnálattal kell jelentenem, hogy csak holnap utánig terjed engedélyem s így alig pihenhetem ki magam, már is vissza kell tennem.

— Ah, hát csak annyira becsüli azt, ki neje akar lenni önnek, hogy röpke két napig kíván közelében időzni?

— Örökké mellette szeretnék maradni, de nem tehetek róla, ha feljebbvalóm akarata előtt meg kell hajolnom. Teendőim fontosak, elnapolni azokat nem lehet. . . . Katonai becsületemet őrizni akarom minden szennyől; ez — ön után drága kisasszony — legféltettebb kincsem. . . .

— Brávó, Pethő ur, tetszik ön nekem; e pontos kötelelességtudás emeli előttem az ön nimbusát. . . . De mondja csak mi történt K. . . . ban? Régen voltam ott! Találkoztam-e Málnafalvy Ivánnal?

— Tegnap este voltam nála s akkor mondta, hogy a napokban ő is kirándul Kövesdre. . . . Nem vett észre, kisasszony, e fiatal tanáron semmi változást? Nekem feltűnt viselkedése!

— Ivánt olyan embernek ismertem eddig, ki kedveli a magányt s nem vágyik a zajos élet után; hiszem, hogy ez oldalról nem változott?!

— Oh igen, Ivánra nem lehet ráismerni. Tejszinü arczáról eltűnt az a különös mélaság, nem őrzí, mint annakelőtte, a szobát, remeg a társaság után. A kik ez előtt ismerték, bámulják rajta azt a föltűnő változást. Szerfölött vigkedélyű, ha három éj egybeolvadna, még azt is végigtánczolná. . . . Haladni akarok a koral. . . . mondá nekem több alkalommal s én nem tudtam, nevessek-e vagy sirjak e megjegyzés fölött. . . . Szegény Iván, kár érte, szép hárneve — mint a köd — fog elenyészni, ha nem vigyáz magára. . . .

— Csodálatos dolgokat beszél ön, kedves hadnagy ur, szinte hihetetlen — jegyzé meg Magda erőltetett csodálkozással. Mindazonáltal örvendek, hogy Iván engedett abból az utálatos visszavonultságból. Helyeslem életmódját; fiatalhoz vig kedély illik. . . .

— Meghajlom, kisasszony ítélete előtt, ha világiakról van szó, de Iván pap, őt sokkal szigorubb erkölcsi törvények korlátozzák, mint másokat. A mi a világinál fel sem tűnik, az a pap becsületén föltöt ejt. Hiszi ezt kisasszony?

— Semmi esetre! Nem teszek különbséget pap és világi között az érzelmeik korlátozását illetőleg. Mit ér az élet, ha szivünk vágyait hiedeg kegyetlenséggel elnyomjuk. Ez természetellenes valami. A sziv nem rabszolga, szárnyai vannak, szabad légben akar röpködni s elszánnul, elvérzik időelött, ha e röptében gátoljuk. . . . Szabad folyást hát a sziv érzelmeinek, ez az én elvem, mondá Magda emelkedett hangon.

— A katonát, ha áttör féltelenségében az eléje szabott határokon, szigoruan büntetik. Helyesli ezt kisasszony?

— Föltétlenül; egy katonának a rend és pontosság emberének kell lenni. Ez legszebb ékessége.

— A papnak hasonlíthatatlanul szebb éke az egyházi szellem megőrzése. A pap törvényei az evangelium örök igazságaiban gyökereznek; a mely pillanatban mellőzi egyik vagy másik pontot, bepiszkolta az evangeliumot, a mi nem kevesebb büntetést érdemel mint a katona, ha saját zászlóját széjjel tépi. . . .

— Szerintem a szerzetes tanár sokkal inkább a társadalom embere, mint a katona. Hivatása a társadalomhoz is köti, jobban mint a katonát, ki — mondhatjuk — egészen a hadseregé. Ha tehát nem akar ellenkezésbe jönni a világgal, kötelessége a kor szellemében működni s míg ez irányban halad, nem sérti sem a lelkiismeret törvényeit, még kevésbbé az ön által említett evangeliumi igazságokat, válaszolt Magda érezhető türelmetlenséggel.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Gyilkos orvvadász.

Nagykikinda, nov 27. (Saj. tud. táv.) *Dragaj* Jusztin orvvadász bosszúból rálőtt *Eckert* földbirtokosra, s azt erősen megsebezte. Az orvvadászt a csendőrség letartóztatta.

Lipót Szalvátor* elutazása.

Zágráb, nov. 27. (Saj. tud. táv.) Lipót Szalvátor főherczeg feleségével tegnap este elutazott Zágrábról. Mikor a főherczegi pár a pályaudvarra hajtatott, az utcákon nagy néptömeg üdvözölte lelkes kiáltásokkal. A perron diszszázad volt föllállitva. Ott voltak a bán feleségével és fiával, az érsek, a hadtestparancsnok, a polgármester, a tábornoki kar, a föbb hivatalnokok és igen sok katonatiszt. A

főhercegnő tömérdek virágot kapott. A főherceg, a ki a megjelentekkel nagyon nyájasan beszélgetett, horvát nyelven köszönetet mondott és azután a főhercegnővel folszállott a vonatra, a mely a Gotterhalte hangjai és egy üteg üdvlővései mellett lassan elindult.

Kirabolt kereskedő.

Kalocsa, nov. 27. Az ugynevezett fekete városban, Kalocsa külvárosában tegnapelőtt este kirabolták Schiffer Márton jómodu kereskedőt. Este 9 órakor hat álarcos rabló baltával kifeszítette az udvarra nyíló lakószoba ajtaját s előbb Schiffernek bányát és feleségét ütlegelték és kezüket, lábukat összekötötték, majd magával Schifferrel előszedették összes készpénzét, körülbelül 3000 frtot s azután őt is összekötötték és csöndesen tovább álltak. Az egész család így töltötte az éjszakát halálos félelemben. Csak hajnalban sikerült Schiffernek az ablakhoz vánszorognia és annak tábláját fogával valamiképen fölfeszítenie. Zörgetésére és kiáltására figyelmes lett egy arra menő legény, a ki azután a szomszédban lakó mindenest, a kereskedő régi szolgáját is előhívta és a megkínzott családot kötelékeiktől megszabadította. A csendőrség megindította a nyomozást, a mely azonban nehezen halad, mert Kalocsán éppen országos vásár van, mikor tíz-tizenkét szomszéd község népe nyüzsg a városban. Maga Schiffer senkit sem ismert fel a rablók közül. (M. T. I.)

Transzvál.

London, november 27. (Saját tud. táv.) A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy tekintettel arra, hogy Roberts lord nemsokára hazatér, a dél-afrikai csapatok fővezérletével Kitchener tábornokot bizza meg. Hir szerint Wolseley tábornok nem várja be Roberts visszatérését és már december 1-én leteszi a főparancsnoki tisztelet, minthogy a parlamentben ki akarja fejteni, hogy a dél-afrikai háboruban elkövetett súlyos hibák nem őt, hanem a volt hadügyminisztert terhelik.

A búrok folytatják a küzdelmet.

London, november 27. A Standardnak táviratozzák Pretóriából, hogy a búrok Transzválban és Oranjében majdnem mindenütt rendkívül nagy tevékenységet fejtenek ki. Botha és Viljoen állítólag visszatértek ahhoz a régi tervhez, hogy a harctértek inkább a fokföldi határra teszik át, mert nézetük szerint ott sok az elégedetlen fokföldi hollandus, a kik a legkisebb biztatásra is készek a háboruskodást újra megkezdeni. (M. T. I.)

Elsülyedt hajó.

London, november 27. A Lloyds táviratot kapott Quebeckből, a mely szerint a St. Olaf gőzös, a mely ott a partvidéki kereskedelmet közvetítette, Seven Island mellett egy szirtbe ütközött és elsülyedt. Attól tartanak, hogy a hajó személyzete odaveszett. (M. T. I.)

A kínai császárné beteg.

London, november 27. A Daily Newsnak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: Li, a ki mostanában itt van, táviratot kapott Li-Hung-Csang-tól, a mely az özvegy császárné betegségéről tesz említést, de részleteket nem közöl. Senszi kormányzója újra utasította Kiangszu és Csohiang hatóságait, hogy élelmiszereket küldjenek az udvarnak Szin-ganfuba. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

K. L. — Nagyvárad. A tegnapi értekezleten, a melyet a polgármesternél tartott néhány tanácsstag, tudjuk, hogy miről tárgyaltak, de annak nyilvánosságra hozatala nem volna helyes éppen a város érdekében. Nagy fontosságú dolog, a mely a közel jövőben is, de később még nagyobb mértékben érdekli a városi pénztárt.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 45.

Idénybérlet 43 sz.

Nagyváradon, szerdán, 1900. nov. 28-án

Sabin nők elrablása.

Vigjáték.

S Z E M É L Y E K :

Bányai Márton, tanár	— — —	Id. Sághy Zsigmond
Borbála, neje	— — —	Benkő Jolán
Etelka, leánya	— — —	Szohner Olga
Dr. Szilvassy Béla	— — —	Balla Kálmán
Irma, neje	— — —	Batizfalvi
Marosán Bogdán	— — —	Bognár János
Endre, a fia	— — —	Deésy Alfréd
Rettegi Fridolin, színigazgató	— — —	Nyáray Antal

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látások a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap csütörtökön, nov. 29-én:

K A T O N Á K.

Szinmű.

KOZGAZDASAG.

Mezőgazdasági kiállítás Temesvárott. *Blaskovits* Ferencz országgyűlési képviselő és *Kraushaar* Károly, a dél magyarországi földművelők gazdasági egyesületének nevében dr. *Telbisz* Károly kir. tanácsos, temesvári polgármesternek memorandumot nyújtottak át ama nagyobb szabású mezőgazdasági kiállítás ügyében, melyet az egyesület 1901. tavaszán Temesvárott óhajt rendezni. Az egyesület a várostól a terület átengedését, továbbá a kiállítási tárgyaknak a városi illetékek alóli mentesítését kéri. Első sorban tenyészállat- és borkiállítást terveznek tenyészállat- és tenyészbaromfivásárral, valamint háziipar- és mezőgazdasági gyárkiállítással, továbbá tejelőversenyt. A borkiállításon való részvételre idegen termelőket is meghívják. A polgármester természetesen teljes támogatását ígérte a közhasznú vállalatnak, mely a városra nézve is előnyvel jár.

A magyar gazdaszövetség. A magyar gazdaszövetségnek harmincznegyedik kiadványának címe: »A középosztály és társadalmi egyesülés.« Ezt már csak azért is érdemesnek tartjuk fölemlíteni, mert a magyar gazdaszövetség olyan eszközökkel dolgozik, a melyek utánzásra serkentenek és méltók arra, hogy példaképpen lebegjenek mindazok előtt, a kik eszméket terjesztenek bármilyen téren, a mely közérdeket képvisel. A magyar gazdaszövetségnek óriási szervezete van. Egyesületeik vannak, a melyeken belül nagy agitációt fejtenek ki. De ezzel nem elégednek meg, hanem a nyilvánosság elé lépnek kiadványaikkal, a melyekkel a közönség szélesebb köreiből is terjesztik, népszerűsítik ideáikat. Minden beszédet lenyomatnak, minden mozgalmat regisztrálnak és megörökítenek. A kiadványokat ingyen küldik szét. Csak így lehet eszméket igazán népszerűvé tenni és éppen ezért utánzásra méltók.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1900. nov. hó 27-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.40—12.80. Kétszeres buza 12.40—12.20. Rozs 12.80—12.20. Arpa 11.40—11.—. Zab 10.80.—10.—. Tengeri: 9.60.—9.20. Borsó 36.—. Lencse 42.—. Bab 14.—. Köleskása 24.—. Burgonya 3.20. 100 kiló lángliszt 25.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 23.—, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 5.—, szalma 1.— Szalonna 106.—, 6 kiló zsúp-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —8. 1 köbm. bükffa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.80, 100 kiló marhahus —96, öntött gyertya —84. Lámpaolaj —82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —80. Pálinka —72. Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kősz 21.50, nyers fagyú —48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, új bor 50.—, mész 2.20, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—, dió 50.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 1.18, sertéshus 1.—4, juh-hus 64, veres hagyma 14, fog-hagyma 30, bors 2.40, paprika 2.20, barnakenyér 20. Egy liter kóolaj 40, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1900. évi nov. hó 27-ől. Tiszta buza körülbelül 1100 hltr, kétszeres buza 250 hltr, rozs 300 hltr, árpa 180 hkl. zab 220 hltr, tengeri 900 hltr, burgonya 500 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 300 drb, félhizott 600, sovány 200, süldő 570, malac: 640, hizott marha 14, jármás ökör 280, fejős tehén 240, borju 180, bivaly 8, juh és kecske 85, ló 202.

Marha ártáblázat 1900. nov. hó 20-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 610—670, egy pár másodrendű jármás ökör 465—600, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—460, 1 drb fejős tehén 100—250. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—230. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 30—48, 1 drb. fél éves borju 36—44, 1 drb egy éves borju 46—70, két éves borju 60—168. 1 drb hizott sertés 78—130. 3 pár fél éves 26—30, 1 pár egy éves sertés, 38—60, 1 pár két éves sertés 62—114. 1 drb igás ló 140—280, 1 pár ökrbőr 40—50, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbor 10—18.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Érték-tőzsde.

	Budapest, nov. 27.
Osztrák hitel	— — — — — 660.75
Magyar hitel	— — — — — 671.50

Allamvasut	662.50
Rimamurányi	485.50
Magyar jelzalog	485.-
Salgótarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Határidők.

Budapest, nov. 27.	
Buza októberre	---
Buza áprilisra	7.44
Tengeri	5.-
Rozs ápr.	7.18
Zab ápr.	5.57
Káposzta, repce, aug.	---

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. nov. 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	96.05
Magyar koronajárdék	90.30
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	99.50
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	99.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	98.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	91.-
Italmérési jog megváltási kötvény	98.40
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	92.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	168.-
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcson	140.-
Osztrák járadék papirban	98.-
Osztrák járadék ezüstben	97.50

Osztrák járadék aranyban	95.50
Osztrák korona járadék	98.-
Osztrák államsorsjegyek	134.-
Osztrák magyar bankrészvény	16.90
Magyar hitelbankrészvény	670.50
Osztrák hitelintézet részvény	663.-
Párisi vista	95.85
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.30
Németbirodalmi márka	116.60
London vista	240.65
20 márkás arany	23.54

A. SZABÓVITTELŐSÉGI IRODA.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

üveg, porcellán és lámpa üzletemet,

mely a Fő-utca és Nagy Sándor-utca sarkán a gróf Bethlen-féle házban **25 év óta** állott fenn,

 a városi bazár épületbe

a fő-utcai átjáró sarkán

helyeztem át s azt ujonnan berendezve a nagyérdemű közönség rendelkezésére megnyitom.

Teljes tisztelettel

Déry János.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

 raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.